

Waarom ik graag kinderboekenambassadeur wil zijn!

- Ik voel me nog altijd de man met de twee petten op: kinderboekenschrijver en schoolmeester. Daarom vind ik het een eer dat ik ambassadeur mag zijn.
- Dit is de tijd van de nieuwe media die heel veel aandacht vragen van kinderen. Facebook, games, tv, twitter, whatsapp enz. Maar die zijn vaak erg vluchtig: even een kort berichtje; even snel iets opzoeken; even wat van internet 'plukken'. Al dat media-geweld leidt ook af. Maar het is wél de realiteit anno 2013. Ik zie het aan mijn kleinkinderen en ik maak er trouwens zelf ook gebruik van, dus daar moet ik niet over zeuren. Het is wel opvallend dat scholieren en studenten steeds vaker de bibliotheek opzoeken om te studeren (ik las ergens: 'De oude leeszaal komt weer terug in een nieuwe jas').
Er zijn ook steeds meer huiswerkklassen.
Lezen wordt daarom, volgens mij, steeds belangrijker en dat wil ik ook uitdragen. Het is het tegenovergestelde van vluchtigheid.
Het is rust, intimiteit (met mijn kleindochter van vijf op de bank met een boek), langere concentratie, verdwijnen in een verhaal, andere mensen en culturen beter snappen, kennis opdoen en natuurlijk verbeelding (Kees van Kooten zei onlangs: 'De mogelijkheid om alles op te zoeken, neemt een deel van je fantasie weg').
- Én het is voor kinderen ook hartstikke handig als je lezen leuk vindt, omdat je veel leeservaring opdoet.
Als de juf of meester dan zegt: 'Voor de volgende keer góéd lezen blz. 11 t/m 20 uit je geschiedenisboek', denk je níét: Hoe kom ik in 's hemelsnaam door ál die zwarte teken-tjes heen? Je begint gewoon te lezen en bent met geschiedenis bezig en je hoeft niet de 'leesdrempel' over.
Kortom: als je goed kunt lezen, presteer je beter op school.
Of heel 'schoolmeesterachtig' gezegd: een potentieel 7½ of 8 kind zal dát nooit worden als het telkens die leesdrempel over moet. Het blijft een 5 ½ of 6 kind. Kortom: je doet kinderen tekort door ze geen leeservaring (=leesplezier) te laten opdoen.
- Leesplezier begint natuurlijk met voorlezen. Ik zeg vaak tegen ouders: 'Een kind begint al met leren lezen op het moment dat zij/hij niet meer in een boek bíjt, maar erin kijkt.'
Je kunt kinderen al heel jong vertrouwd maken met verhalen, letters en woorden. Dan kan een kind weliswaar nog niet lezen, maar het heeft al wel 'achterop de fiets gezeten' of 'voor in het stoeltje aan het stuur'. Op het moment dat het zélf gaat leren fietsen, is een fiets al vertrouwd en wil je maar al te graag die 'kunst' beheersen.

Zo is met het léren lezen in groep 3 ook. Het gaat veel gemakkelijker omdat die zwarte tekenjtes en verhalen al heel vertrouwd zijn en het ook heel spannend is om eindelijk zelf te kunnen lezen.

(Ik zeg er wel altijd bij: 'Ouders, blijf voorlezen!' Vaak zie je na een paar maanden in groep 3 het enthousiasme afnemen en dan is het belangrijk dat kinderen ervaren dat er nog een wereld te winnen valt.)

- Op dit moment ligt in het basisonderwijs heel erg de nadruk op het 'opbrengstgericht leren'. Het gaat vooral om toetsen en testen. Wat lezen betreft, zie je dat Nederland het internationaal goed doet bij technisch lezen ('Hoeveel woordjes kun je al lezen in één minuut'), maar als je het over 'leesplezier' hebt, bungelen we onderaan. Maar leesplezier betekent wel dat je écht in een tekst duikt; meegaat in het verhaal en snapt wat er staat. Daarom zal ik, waar mogelijk, in de media, de politiek, op ouderavonden, Pabo's, onderwijsconferenties, in jury's (o.m. van de Nationale Voorleeswedstrijd) aandacht vragen voor het plezier in lezen (onder meer d.m.v. lezingen, optredens, columns, artikelen, interviews enz.)
- Op Pabo's valt nog veel missiewerk te verrichten, want vaak is het thema kinder- en jeugdboeken beperkt tot een 'moduletje' en hoeven er nauwelijks (verplicht) boeken gelezen te worden. Ik spreek uit ervaring: op een aantal Pabo's willen de docenten wel meer doen aan kinder- en jeugdliteratuur maar er is geen tijd voor of de studenten vinden het niet belangrijk...
- Op dit moment wordt er bezuinigd in het bibliotheekwezen. In veel plaatsen komen 'Bibliotheken op scholen' (BOS). Op zich een prima idee (alhoewel ik me dan wel afvraag: Waren die er dan nog niet?) Wil je kinderen aan het lezen krijgen, dan moeten boeken makkelijk bereikbaar zijn. Op de school waar ik directeur ben geweest, was de bieb iedere dag op een vaste tijd open, dankzij vrijwilligers en groep 8. (We schaften trouwens, van ons eigen geld en dat van de ouderraad, onze éigen fictieboeken aan en gebruikten voor informatieve boeken een leencollectie van de 'grote bieb'.)
- Ik heb enkele schoolbibliotheken mogen openen, maar inmiddels hoorde ik van verschillende scholen dat zij zich ook hebben gemeld voor een BOS, maar dat in meerdere steden het geld bijna op is. Ik zie het als een van mijn 'opdrachten' om daar flink tegen tekeer te gaan. Iedere basisschool moet gewoon een goede bieb hebben. (Ik sprak vorige week wel een directeur die zei: 'Liever niet, we hebben het al zo druk.' Je zou die man toch...)
- Op basisscholen valt ook nog veel werk te verrichten. Er zijn nog te veel scholen waar leesbevordering op een laag pitje staat. Op scholen zal ik benadrukken dat kinderboeken het héle jaar een belangrijke rol kunnen spelen en niet alleen maar in de Kinderboekenweek (zoals ik nog op té veel scholen tegenkom).

- **Maar het belangrijkste vind ik de kinderen zelf.**
Ik zal ze blijven uitleggen dat lezen fijn is, dat het televisie in je eigen hoofd is en dat je je veel makkelijker kunt inleven in andere mensen. Maar dat het ook handig is en het je helpt om betere resultaten te behalen.
Ik ga zéker ook kinderen die niet zo van lezen houden allerlei tips geven waardoor het lezen leuk kan worden.
- En ik ga natuurlijk door met het bezoeken van scholen en bibliotheken (via SSS) en met mijn eigen theatervoorstellingen (via Boekentheater.nl: *Hoe verzint-ie het toch allemaal?* en mijn sprookjesvoorstelling n.a.v. mijn boek *Grootmoeders grote oren...*).
Daarbij besteed ik aandacht aan mijn eigen werk maar ik zal ook nadrukkelijk ingaan op mijn rol als ambassadeur en kinderen uitdagen om te (blijven) lezen en ouders en leerkrachten om te blijven voorlezen en/of met boeken aan de slag te gaan.

Jacques Vriens
Kinderboekenambassadeur